AYDEDE

Cumartesi 22 Mayıs 1948
No. 91 — 5
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Bir yıllık bütçeyi kaynatan mirasyedilik

Kabine bütçede yüzde 20 tasarruf yapmağa karar vermiş. Nasıl yapacakmış bu tasarrufu? Kolaymış: 1 — "Açık memuriyetlere yeni tayinlerden vazgeçilecek; 2 — Bir takım müstehliklere, ünvandan ibaret ataşeliklere kimse gönderilmiyecek; 3 — İnceleme gezintilerine ve dışarıya heyet izamına nihayet verilecek; 4 — Acele olmıyan işaret durdurulacak.

Bunlar yapılırsa, yapılınca meğerse o kocaman, kabarık yekûnlu masraf bütçemizde yüzde 20 tasarruf imkânı sağlanabilirmiş.

Peki sorarız:

— 1939 dan beri gelip geçen hükûmetler şayet 9 yıldır, şimdi kararlaştırılan şekilde hareket etseler, yani devlet dairelerini memurla doldurmasalar, önüne geleni hatır gönül sayarak inceleme seyyahatine yollamasalar, komisyoncu ile burada yapılacak işler için dış memleketlere köşk yaptırsınlar, mobilya alsınlar diye heyetler göndermeseler ve lüzumsuz, lüks inşaata girişmeselerdi 9 defa yüzde 20 yi tasarruf etmiş olmıyacak mıydık? Yani 9 senede, aşağı yukarı bir yıllık bütçe kazanılacaktı! Bir yıllık masraf bütçesi bedavaya gelecekti! Şu çıkıyor ki sabık kabineler fena ve müsrifçe idareleri yüzünden 9 senede 1 senelik bütçemizi çarçur etmişler!

Dehşet!

Şunu bunu kayırmak, şuna buna arpalık ayırmak, gezintiler yaptırıp kâşaneler kurdurmak için en aşağı bir milyar lira akıp gitmiş!

Madem ki bütçeyi yüzde 20 nisbetinde küçültmek, yine de devleti idare etmek mümkünmüş, o israfı, ibzali, cakayı, hovardalığı, miras yediliği yapanlardan, yani milletin parasını lüzumsuzca harcıyanlardan hesap sormak iktiza etmez mi?

— Faydasızmış da neden mümessillikler ihdas ettin?

— Unvandan ibaret ataşelikleri neden kurdun?

— Önüne geleni inceleme seyahatlerine neden gönderdin?

— Olur olmaz şeyler için Japonyalara kadar niçin mübayaa heyetleri yolladın?

— Acelesi olmıyan inşaata neden kalkıştın?

Bunları yapanlar devlete 9 defa yüzde 20 kaybettiren hesapsız, kitapsız, müsrif ve sonunu düşünmez insanlar sayılmaz mı? Öylelerini artık herhangi iş başında görmekten canımız sıkılmaz mı? Öylelerine:

— Siz değil misiniz bize yüzde 20 kaybettiren? 9 yıldır her sene bütçemizden yüzde 20 miktarını çarçur edip bugün devleti malî ve iktisadî buhrana sokan?

Dememiz hakkımız değil midir?

Kararından dolayı tebrik edeceğimiz şimdiki kabine bütçede yüzde 20 tasarruf mümkün olduğunu isbat etmekle kendinden önce gelenlere hiç bir muhalefetin yapamıyacağı şekilde tamamiyle müsbet ve fi'li darbeyi vurdu.

Fakat ne yazık ki 9 defa yüzde 20, yani bir milyar Türk lirası arada gürledi gitti.

Tabii böyle olurdu; oldu; yine de olur. Zira yirmi yıldır memleket tam manasiyle ehil bir maliye ve ekonomi adamının eline düşmedi.

Ruhlardan imdat istiyeceğimiz geliyor!

AYDEDE

Arapların tebliğine göre:

Siyonistlerin tebliğine göre (RESMİ TERS ÇEVİRİNİZ)

Arkasından ağlanan ölü

Bir adam mezar taşı başında inler, dururmuş:

— Sen ölmemeliydin! Sen daha uzun seneler yaşamalıydın! Senin ölümün bir felâket oldu...

Mezarlıkta dolaşan biri adamın haline acımış, merak etmiş, sormuş:

— Babanızın kabri mi? Babanıza yahut kardeşinize mi ağlıyorsunuz?

— Hayır burada yatan, karımın ilk kocasıdır.

Bizim damın altında

Hava parası

Ertuğrul Şevket, bir zamanlar Ankarada tuttuğu eve hava parası olarak bin lira verdiğini yana yakıla anlatıyordu.

Sordular:

— E.. Ne kadar kira verirdin?.

— Daha neler... Ayol bin lira verdikten sonra üstelik bir de kira vereceğimi mi sanıyorsunuz?

Lisan meselesi

Refik Halid, lisan hususunda da kuvvetli bir arkadaşından bahsediyordu. Cemal Refik:

— Ooo.. dedi. Hakikaten çok lisan biliyor.

Refik Halid tasvip etti:

— Evet, hakkınız var öyledir. Çok lisan bilir amma türkçesi kıttır.

Onlar klişedir

AYDEDEnin makine prova tashihi yapılıyordu. Başmuharrir her şeyi ince eliyor, sık dokuyor, hattâ klişeleri bile tetkik ediyordu.

Ertuğrul Şevket dayanamadı:

— Üstad, zahmet etmeyin. Klişede yanlış bulunmaz!

ARZ ÜZERİNDE EŞEK ARISI

Dünya — Vızıltıdan başım şişti. Bir de sokmağa kalkma!.

Cumartesi — Çarşamba

ZEHRÂANIMIN MANTIĞI

Bizim bir emektar vardır. Her gelen misafir ve bütün mahalle ona Zehrâanım der. İyi ve hoş bir kadındır. Fakat bu son günlerde bir tedirgin oldu, bana da rahat vermiyor. Gün geçmiyor ki baş ucuma dikilip:

— Beyefendi, para ver, şeker kalkıyormuş !

Veya:

— Tuz kalkıyormuş, iki paket alalım.

Yahut;

— Çay kalkıyormuş, kibrit, kahve kalkıyormuş!

diye beni uykudan uyandırmasın. Dün benim de sinirlerim boşandı:

— Aman Zehrâanım, dedim, ne kalkarsa kalksın, bırak, beni kaldırma !.. Şunun şurasında rahat rahat uyuyoruz.

Kadıncağız içini çekti, zahir karaborsacıları düşünerek :

— Aman Beyefendi, dedi, ortada kalkasıcılar dururken insanda uyku mu kalır?

HIYAR VE ÇİÇEK

Hıyar ve domates bu derece pahalı iken, bir tasavvur ediniz, çilek kimbilir kaç kuruşadır? Fakat o canım çilek sadece dört liraya satılıyor. Önce hayret ettim, sonra bunu gayet tabii buldum. Hemen her sahada, kadir ve kıymet bilip değerini veriyor muyuz? Hıyardan anlıyanlar daha çok değil mi?

SIRÇA KÖŞK

Dostum Hikmet Feridun Es Amerikadan dönüp "Hürriyet,, e kavuştu, ve bu gazete de, yazılarını neşre başladı.

Hikmet Feridun Es. Amerikada Ermeni Kâbesinde kırk gün geçirmiş. Bâri dönüşte bir de Müslüman kâbesine uğrasaydı.

Öyle esmiş olacak.

Dostum iki sene ayrılıktan sonra memlekette en gözüne çarpan garip şeyin şişe, cam ve boncuk pahalılığı olduğunu söylüyor. Gayet tabii, boncuk bizde ötedenberi pahalıdır. Hem Hikmet Feridun Es ne de çabuk Amerikalılaşmış! Zaten bütün işlerimiz ayna değil mi idi?

BU DA MI BONCUK?

Haydi diyelim bunlara zücaciye, boncuk ithalât mallarıdır, misyonerler, - pardon komisyonerler diyecektim - vasıtasiyle getirildiği için iptidaî memleketlere mahsus yüksek fiatla satılır, ya şu bizim hıyarlara, domateslere ne buyurulur?.

Turfanda diye hıyarın tanesi iki gün evvel 4 lira idi. Bir manavda gördüm, domatesin kilosu on bir lira. İzmirde taze biberi ilk turfanda olarak yirmi liraya satmışlar

Acaba bunları kim yiyor?

BİR DÂHİ YETİŞİR

Çanakkalede Ezinede orta okul binası iki yıldır yapılamıyormuş.

İnsanı yıldıracak bir hal !

Fakat bence Ezinede orta okula lüzum yoktur.

Celâlettin Ezine kâfi değil mi?

Fikret Adil

Mâniler

Yâri gönderdim yola
Gözlerim dola dola
Tanrım bir bulut gönder
Yârime gölge ola

★

Ver yüzüğünü saklayım
Parmağıma takayım
Ahtım ile ahtolsun
Gül yerine koklayım

★

Gül koydum gül tasına
Koydum yâr odasına
Dilbere çelenk lâzım
Alnının ortasına

İş işten geçtikten sonra

Baba — Eh, artık kızımla evlenmek istediğini bize bildirmekte gecikmez, sanırım !

"Fransız karikatürü"

Şiirli İlânlar

— *«Biz veda etmek üzreyiz kedere: getir ahbaba bir Vakvaklıdere»*

— *Şiir kitabı mı okuyorsun?.*

— *Hayır. Gazetenin ilân sayfasını okuyorum !*

Ankara mektubu

YENİ BİR PİYES

Ankaranın küçük tiyatrosu, yeni bir eserin temsiline başladı, adı "Size öyle geliyorsa öyledir.,, Bir müddet önce "Kadınlar Arasında,, piyesini sahneden kaldırtan ateşli gençlerden biri, ilk temsilden sonra :

— Bu piyes de aile ahlâkını yıkıyor, dedi.

— Aman, nereden çıkardınız? dedim.

— Bize öyle geliyor.. Diye kesti, attı. Doğru Lûtfi Ay'a koştum :

— Yahu bu piyesin başına da aynı şey mi geliyor? dedim.

— Yok canım, sana öyle geliyor! dedi.

Biraz rahatladım. Galip Arcan orada idi :

— Üstad, dedim, Ankaralıların oyunu, on sene önceki Şehir Tiyatrosunun oyunundan iyi galiba.. Bana öyle geliyor..

— Vallahi, size öyle geliyorsa... Eseri seyredenlerin hemen hepsinde, şimdi bir müsamaha, bir anlayış, bir nezakettir başladı. İşte iyi, güzel eserlerin faydası böyle olur. Tiyatro mevsimi bitmeden, Ankaralı sanatkârlardan şu bir iki eseri de biran evvel çıkarıvermelerini rica edeceğim: "Haklısınız!,,, "İstifa ediyorum!,,..

MEYDAN

Şehrimizin genç şairleri "Meydan,, adında aylık bir şiir gazetesi çıkardılar. Duyduğuma göre bu derginin sahipleri ziyadesiyle parasız oldukları için, şairlere para vermek şöyle dursun, üstelik onlardan para istiyorlarmış. Hani "At var, meydan yok,, diye bir ata sözü vardır. Bizim genç şairler bu sözü "Meydan var, para yok,, şekline soktular demek.

EV BUHRANI

Ankaradaki bekâr şairler, ev buhranı yüzünden bir türlü rahata kavuşamadıklarını düşünerek hep beraber, içkili lokanta sahiplerine baş vurmuşlar ve himaye talebinde bulunmuşlardır. Bu talep güler yüzle karşılanmış ve şimdilik, Cahid Sıtkı Tarancı'ya Buket'de bir masa, arasıra Ankaraya geldiği takdirde yersiz kalmaması düşüncesi ile Orhan Veli'ye "Üç Nal,, da bir şişe tahsisi kararlaştırılmıştır.

Karpiç ve Süreyya eskilerle tıka basa dolu olduklarını söyliyerek yenilere yer bulamıyacaklarını bildirmişlerdir!

DEĞİŞEN ADLAR

Buradaki bazı yazarların, adlarını veya soyadlarını değiştireceklerini öğrendim. Nurullah Ataç, öz Türkçe olsun diye imzasını "Tanrı ışığı Ataç,, diye atacakmış. Din kitabının yazarlarından Nurettin Artam ise bundan sonra ismini Nurettin bey El-Artam şeklinde yazacakmış. Feridun Osman Menteşeoğlu da bir değişiklik düşünüyormuş ama iyi öğrenemedim.

Zater

Atalar Sözü

Zamaneye uyan kısmından

★ Buğday ekmeğin yoksa buğday dilin olsun.
★ Duvarı nem, yiğiti gam yıkar.
★ Göle su gelinceye kadar kurbağanın gözü patlar.
★ Eskisi olmıyanın yenisi olmaz.
★ Ağır yongayı yel kaldırmaz.
★ Fısıltı ev yıkar.
★ Tandır başında bağ dikmek kolay !
★ Sen ağa, ben ağa; bu ineği kim sağa?
★ Ölmüş koyun kurddan korkmaz
★ Minareyi yaptırmıyan yerden bitmiş sanır.
★ Kurtlu baklanın kör alıcısı olur.

Bedava İlânlar

Büyük Millet Meclisi binası

11 inci bölüm doğrama işleri eksiltmeye kondu

Büyük Millet Meclisi yeni binasının inşasına devam ediliyor. Bayındırlık Bakanlığının bir ilânına göre 11 inci bölüm doğrama işleri eksiltmeye konmuştur. Tahmin edilen bedel 2 milyon 546 bin 468, muvakkat teminat 5,144 liradır.

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

— Tefrika No. 5 —

İsmail Müştak Bey benim hakkımda başka hiç bir gazetede rastlamadığım nezih bir lisanla bazı tenkitkâr sözler söyledikten sonra meselenin esasına dokunuyor ve Dahiliye vekilini mesul tutuyordu.

Benden şu suretle bahsediyordu:

"Maksadım Refik Halid Beyi ne müdafaa etmektir, ne de tenkit ve teşhir. Sanatın temiz muhitini terkederek saikai hırs ve gafletle kendini politikacılığın münhat zeminine kaptıran Refik Halit Bey ecnebi bir vapurda arkasını vatanına çevirerek gömülmeğe mahkûm liyakat ve kabiliyetile yâd ellere çekildiği gün bizim ona karşı yapacağımız şey onun hüsran ve hicranından istifade ederek haini vatan! diye arkasından bağırmak değil, Bilâkis hepimiz az çok siyasete bulaşmış olduğumuzu hatırlıyarak Türk gençliğinin bu nasibi bedbahtisine acımaktır. Bu itibar iledir ki, hâtırat intişara başlar başlamaz bazı gazetelerle isimli isimsiz koparılan kıyameti temiz ve kibar bir hareket bulmamıştım.

Dahiliye Vekâleti bu hatıratın intişarını neden menetti? Bu sansür kararına sebep nedir? İstiklâl cihadının mucizesi önünde şimdi nedametle eğilerek: "Kulağımızla işitip inandık. ve gözümüzle görüp iman ettik... Ve işte kalp ile tastik ve lisan ile de ikrar ediyoruz.,, Diyen Refik Halit Bey bunun haricinde ne yazabilir ki onu okumamızda bir mahzur olsun? Refik Halit Bey kalp ile tastik ve lisan ile ikrar ettiği bir mucizeyi vaktile öldürmeğe çalışanların senaet tertibatından başka ne söyliyebilir ki bu gün o mucize sayesinde yaşıyan memleketi inandırsın?

Hürriyeti matbuat cumhuriyetimizin namusiyle temin edilmiş bir haktır. Bu hak aleyhine verilecek her emir hilâfı kanundur. Vali Bey Akşam gazetesine "Hatıratı neşretmeyiniz!. demekle âmirinin hilâfı kanun bir emrini isga etmiş bir memur mevkiine düşüyor. Velev bütün heyeti vekileden dahi olsa bir kararı idarî ile milletin bir hakkı tabiîsi ihlâl edilemez. Türkiye Cumhuriyetinde biz böyle düşünürüz.

İşin ciheti mantıkisi şudur:

Akşam gazetesinin sahiplerinden biri Halk Fırkasına mensup bir mebus, diğer üçü hamiyet ve milliyetperverlikleriyle maruftur. Bunlar tabiidir ki, bütün hatıratı okuduktan sonra neşre karar verdiler. Binaenaleyh, bu dört gazetecinin takdiri ile Dahiliye Vekilinin tahmini arasında birinin tercihi lâzım gelirse gazetecilerin takdirine itimat etmek makul bir hareket olur.

İşin gizli ciheti şöyle olabilir:

Refik Halit Beyin hatıratından hoşnut kalmıyacak kimseler bulunabilir. Refik Halit Bey maziye gömülmüş zannedilen bazı hakiketleri ifşa ederse bu hareket bazı maskeler altındaki simaların içyüzünü gösterebilir. Fakat biz öyle zannediyoruz ki aramızda, hamdolsun, böyleleri kalmamıştır. Mamafih bunlardan birkaç kişi olsa bile bunların hatırı için matbuatı emir ve nehy ile hareket eden bir şekle sokmak ve hürriyeti lisana sansür vazedildi endişesini uyandırmak günahtır."

İsmail Müştak

Dahiliye Vekili Ferit Beyin beyanatı üzerine de tekrar kaleme sarılmış, gayet mantıki bir cevap yazmıştı:

İzah ettiler fakat ikna edemediler.

Hem Dahiliye Vekilinin siyasî bir sima takınarak, vali marifetiyle ve idarî bir lisanla Akşam gazetesini ikaz etmesine ne hacet vardı? Eğer Refik Halid Beyin hâtıratı aleyhine tatbik edilen memnuiyet, evvelce sadir olmuş mahkûmiyet kararının netayici tabiiye ve kanuniyesinden ise o hatırat gazetede intişara başladığı gün harekete gelecek olan makam Dahiliye vekâleti değil, İstanbul Müddeiumumiliği idi. En büyük mülkiye memuru olan valimizin bir emriyle müddeiumumî derhal takibat kanuniyeye başlamalıydı. Acaba bu lüzumu vali bey mi takdir etmedi, müddeiumumilik kendinde öyle bir selâhiyet görmedi de onun için mi harekete gelmedi, yoksa kanunen bu yolda harekete meşağ ve imkân yoktu da ondan dolayı mı birşey yapılmadı? Buralayı mı birşey yapılamadı? Buraları muzlim kalmıştır.

İmzası altında yazı yazmakta kanunen memnu olan bir adama gazete sütunlarında mihmannüvazlık göstermek bir mahpusu hapishaneden kaçırmakla müsavidir. Ben Akşam gazetesi sahiplerinden bu kadar gaflet, kanunlarımıza bu derece vukufsuzluk tasavvur edemiyorum. Bu fikri takviye eden diğer bir sebep de Dahiliye vekilinin İstanbul Valisine bir "Takibat icrası emri" göndermeyip sadece Akşam sahiplerine tebliğ edilmek üzere bir "İkazda,, bulunmasıdır. Çünkü kanun mevcut ve carî ise bunun hükmü herkes ve herşey hakkında muteberdir. Refik Halid Bey ve o ayardaki mahkûmların yazı yazmaları kanunen memnu ise yapılacak şey vaktiyle İstiklâl mahkemesinde geçmiş bir sözü öne sürerek ahpapça ikazda bulunmak değil, kanun yoluyla ve kanunî tedbirlerle harekete gelmektir.

Hulâsa ben Refik Halid Beyin hatıratı menolunmamalıydı demiyorum; niçin menedildi, bunu bilelim diyorum. Kanunlar muta' olmak için malum olmalıdırlar. Hürriyetlerimiz üzerinde siyasetin mi, yoksa kanunun mu hâkim olduğunu anlamak isteyişimiz inkilâbın ruhuna muhalif değil, bilâkis feyzine hizmettir. Binaanaleyh Dahiliye Vekilinin bu hatıratı neden menettiği kanunî sebeplerle izah olunmadığı müddetçe ben yapılan işin meşruiyetine kanaat getirmemiş bir adam vaziyetinde kalacağım. Acaba Hakimiyeti Milliye refikimiz başka türlü mü düşünüyor?,,

İsmail Müştak

Bunları gazetelerde okuyunca İsmail Müştak Beye hitaben (Doğru Yol) gazetesinde bir açık mektup neşrettim. Epeyce nükteli olan bu cevabımı aynen alıyorum:

Bir Şukka-i-muhibbi

Muhterem İsmail Müştak Bey,

Hatıratımın men'i teşebbüsü münasebetiyle (Tanin) in (Mersadı İbret) sütununda meslektaşlarımızdan hiç birine nasip olmıyan bir nezaket ve insaf göstererek yazdığınız mütalealarını okudum. Hepsine min gayri haddin iştirak ediyorum. Kendim kendimi muhakeme veya müdafaa etseydim bundan daha iyi yapamazdım. İllâ işin ciheti kanunisine müteallik kısımlarını o derece vuzuh ve dirayetle idare edebilmek kabil değil elimden gelmezdi. Binaanaleyh meselenin esası hakkında söyliyebileceğim kalmamış... Fakat şahsıma ve sergüzeştime dair sarfettiğiniz bazı tâbirlere karşı, müsaade buyurunuz da - muhabbetime ve minnettarlığıma halel gelmemiş olarak - size, eski bir arkadaş sıfatiyle, fikrimi rindâne söyliyeyim; maksadım mukabele değil, mülâtefe... En ciddî meselenin, bence, şakaya mütehammil tuhaf ve hoş cihetleri vardır:

"Ecnebi bir vapurda arkasını vatanına çevirerek, gömülmeğe mahkûm liyakat ve kabiliyetiyle yâd ellere,, çekildiğimi yazıyorsunuz. Filvaki mukabele böyle yazılır; süs, şekil ve kuvvet vermek âdettir ve bunları vermek için de hakikatten uzaklaşmak, mantıka göz yummak icabeder. Fakat, edebiyat haricinde düşünelim: Ecnebî dediğiniz vapur, hain, hâdim veya hakimi vatan her ferdin, biraz uzakça gitmeğe mecbur olduğu zaman - bilâ endişe bindiği Mesajeri Maritimin (Piyer Loti) vapurudur. Bu büyük Türk muhibbinin ismini taşıyan bir geminin beni taşımasını aleyhimden fazla leyhimde niçin bir şahadet telâkki etmemeli? Görüyorsunuz ki en telâşlı bir zamanımda, canımı kurtarmak endişesi içinde bile İngiliz bayrağını hâmil mahut (Egypt) vapuruna, milletin dostu eazımdan bir edibin namına izafet edilmiş bir Fransız sefinesini tercih etmişim, bu itidali demi, bu muhabbeti vataniyeyi gösterebilmişim. Ayni zamanda bir muharririn, velevki tegayyüb ve firar maksadile de olsa, bir edip ve üstat ismini taşıyan vapura rükûbu herhalde meslek muhabbetini gösteren bir harekettir. Bir gün böyle uzun yolculuklara bayrağımızı ve meselâ (Ruşen Eşref) namı bülendini hâmil ve haiz sefinelerle azimet ederler, iftihar eyleriz. Hoş doğrusunu söylemek lâzımsa o gün ben (Piyer Loti) yerine (Klemanso) isimli bir vapur da bulsam azimette tereddüt göstermezdim, zaruret hareketimi mübah kılardı.

"Arkamı vatanıma çevirdiğime,, biraz doğru hükmetmişsiniz. Fakat çeviren ben değildim, vapurun yolu böyle icabediyordu. Kıç tarafında bayrak direğine sarılıp duramazdım ki... Hem bu, tam bir arka çevirmek de sayılmaz: Malûm a Suriyeye giderken Anadoluyu solumuza alırız, kalb tarafımıza... İşte memlekete bir eseri muhabbet ve alâka daha!

"Liyakat ve kabiliyetimin gömülmeğe mahkûm,, olduğuna nereden hükkmolunabilir, anlıyamadım. Beş sene, bir teviye, Sinop, Çorum gibi ratip memleketlerde sürgün kaldığım zaman körleşmiyen kabiliyetim zannetmem ki (Cebelilübnan) ın rutubetsiz, Şemsabâd ikliminde pas tutsun!

Burası pek de "yâd el,, sayılmaz. Hemhududumuz olduktan başka bizden en son ayrılmış dost bir müslüman ülkesidir. İşte muhabbet ve merbutiyetimin diğer bir nişanesi de bu. Lâkin intihabımda ab ve havasını dahi dahili hesap ettiğimi itiraf etmeliyim.

Sebebi azimetime gelince: Bana memleketimi bir müddet için terk etmeği milliyetperver rical ve rüfeka tavsiye etmişlerdi, Ali Kemalin akibeti ise bu tavsiyeleri bir ihtar şekline soktu. Hani, herifin biri bir meyhaneye girmiş: Rakı isterim ama sert olsun! demiş. Meyhaneci küp dibinde yere yuvarlanıp yatan dört, beş sarhoşu gösterek: Nah, demiş, mosturası meydanda!

Onun gibi benim içeceğim ecel şerbetinin mosturası da meydanda idi! Kafamın matbuat muhitinde senk-i tarize tahammülü varsa da hükûmet avlusunda kaldırım taşına dayanamazdı... Taşı gediğine koymayı severim ama o gedik kendi beynim olmamak şartiyle... Hem de lâfta ve yazıda!

Makalenizin bir yerinde benim için "Mahkûm,, sıfatını, galiba efkârı umumiye nazarında manasına, kullanmışsınız. Beni idarî bir kararla listeye soktular. Burada hürmetten başka bir muamele gördüğüm yok. Hem satılmış denen şu adamın satacak bir altın saati bile yoktur.

(Arkası Var)

Tarihten çizgiler

İlk otomobilin tuhaf, fakat hoş hali

Hükûmet 7 Eylûl kararlarını tadil ettirecek (Gazeteler)

— O sığınacak bir kaya parçası buldu amma benimki şüpheli. Gemiyi bu uçurumdan çevirmeğe bakmalı!

Hafifletici Sebepler

Katil	Sarhoştur asılamaz
Katil âşık	Seviyordu asılamaz
İş yapmıyan memur	Çoluk çocuğu var atılamaz.
Kanlı kavga	Yatak yok alınamaz
Kral kupası hakemi	Şikâyetçi yok müdahale edilemez
İtalyan bülbülleri	Beynelmileldir tenkid edilemez
Vücut kaşıntısı	Kulakla işitilemez
Ağır hasta	Arpadandır merak edilemez
Sahane lâf	Büyük işlere aklınız ermez
Halka düşen vazife	Sağ ol... Sağ ol... Sağ ol...

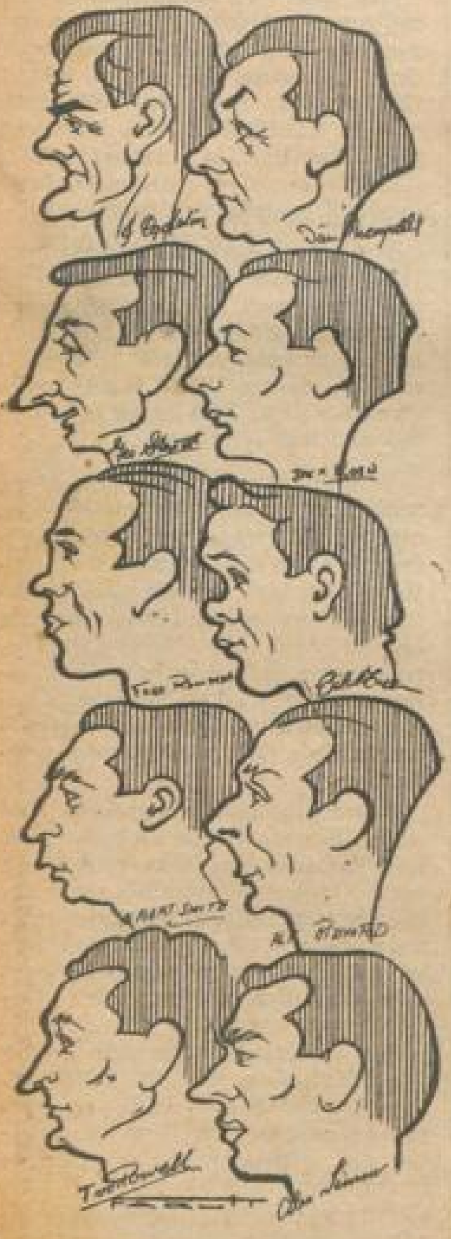

Şehrimizde maçlar yapan İngiliz futbol takımından portreler

Devlet Tahvillerinizin gelirini

yüzde bir

arttırabilirsiniz.

Bu da

Bankamızın rağbet gören hizmetlerinden biridir

Bankamıza

vâdeli olarak yatıracağınız Devlet tahvilleriniz için

muhafaza ücreti ödemezsiniz

Bankamız

ücret almaksızın kupon bedelini hesabınıza geçirir.

üstelik

tahvillerinizin gelirini

% 1

arttırır.

broşür isteyiniz.

YAPI ve KREDİ BANKASI

GAZETEMİZE GELEN ESERLER

MELODİ

Aylık, musiki, sanat ve politika mecmuasıdır. Güzel bir kapak içerisinde satışa çıkarılmıştır.

* * *

OSMANLI TARİH DEYİMLERİ VE TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ (Fas. IV) ÇIKTI.

DÜNYA BUYA...

Bir iş var

Bir şarkı vardır, elbet siz de hatırlarsınız:

Gitti yârim gelmedi
Mutlak bunda bir iş var

İşte bu şarkı, bende daimi tedailer uyandırır: bir meseleyi, bir işi, bir kararı, bir hareketi kendisindeki mânaya bağlatmak için sanki ısrar eder, beni zorlar, sonunda da inandırır.

Amerikaya gemi satın almak için bir heyet mi gitti? Bir türlü geri dönmüyor mu? Kafamın içindeki gramofon makinesi faaliyettedir. Meşhur plâk, üstteki veya alttakilerini unutmuş, iğnesi yalnız bu mısralara takılmış gibi aynı terennümlerini tekrarlar:

Gitti yârim gelmedi
Mutlak bunda bir iş var

Hakikaten bir müddet sonra, bunda bir iş olduğu anlaşılır.

Amerikadan para alınacaktır. Hesaplar yapılır, kitaplar yapılır, raporlar hazırlanır ve gönderilir. Bir gün geçer, bir hafta geçer, bir ay geçer bir türlü cevap çıkmaz. Amma, kafamın içindeki plâk çalınmaktadır:

Gitti yârim gelmedi
Mutlak bunda bir iş var

Doğrudur. Bir müddet sonra işin mahiyeti anlaşılır: Yanlış hesaplar çıkarılmış, eksik malûmat verilmiştir.

Bir gün ortaya bir şeker meselesi çıkar. Binbir dereden binbir su getirirler, yemin billâh ederler, şeker fiatına bir kuruş bile zam etmiyeceklerini söylerler. Filvaki şimdilik zam etmemişlerdir amma şeker, piyasadan çekilmiş, karaborsaya düşmüştür. Kafamın içindeki plâk durmadan döner:

Gitti yârim gelmedi
Mutlak bunda bir iş var

Nitekim, böyle olduğu meydana çıkar. Mübareği nüfus kâğıtsız elde edemez, onu sere serpe bakkal dükkânlarında göremez, istediğiniz zaman istediğiniz kadar alamazsınız. Cebinizde paranız var mı? Yok mu? Bir kiloyu birden alacak iktidarda mısınız? Bunu soran, anlayan nerede?

Ne zaman etrafa baksam, hangi gün maziyi hatırlasam bu müziç, bu tahammül edilmez, bu kırılası plâktan çıkan ses, kafamın içinde hant hant öter:

Gitti yârim gelmedi
Mutlak bunda bir iş var

Ertuğrul Şevket

KİRPİNİN dedikleri

Ah 7 Eylûl! Vah 7 Eylûl!

İçkiye müptelâ bir adam neden şikâyet etse hemen ağzını kapatırlar: Rakıdan!

Başı mı ağrıyor, midesi mi bozuk, soğuk mu aldı, parası mı tükendi, hattâ başına bir kaza geldi, meselâ kafasına bir şey mi düştü, hepsinin sebebi rakıdır. hepsine cevap:

— Rakıdan!

Yanlış da değildir a! Rakı bu: Ümm-ül-habais!

Şimdi bizim 7 Eylûl kararları da öyle oldu. Her aksaklığın, bozukluğun, münasebetsizliğin sebebi o!

Müflis belediyelere sorunuz; cevap: 'Ah şu 7 Eylûl kararları!

Biçare Elektrik İdaresine sorunuz; cevap: Ah şu 7 Eylûl kararları!

Yeni zamlara sebep: Yine 7 Eylûl!

Avucundaki paranın yarıdan fazla iştira kabiliyetini kaybettiği halka sorunuz: — Ah 7 Eylûl! Vah 7 Eylûl!

Bir hâle geldik ki "7,, rakamı ile "Eylûl,, ayından ürktük, soğuduk. "7 rakamı "13,, ün, "Eylûl,, ayı "Erbain,, in yerine geçti ve ötekilerin korkunçluğunu unutturdu!

★

Ciddi ve hükümetçi bir gazetenin ciddi bir sütununda şu hükme varılıyor: "Millî iktisadiyatımız, seheri belirsiz bir gecenin karanlıklarına gömülmek üzeredir.,,

Sebebi: 7 Eylûl kararları olacak, elbette!

Ticaret muvazenemizin son on aylık neticesi 295 milyon liralık bir açık gösteriyormuş.

Sebebi: Her halde 7 Eylûl kararlarıdır.

Dış piyasalara satılması gereken ihraç mallarımız elimizde kalmış.

Sebebi: Yine odur. 7 Eylûl kararlarıdır.

Haniya 7 Eylûl kararları ihracatımızı arttıracak, idhalâtı muva-

zeneye sol
le yapacak
tererek m
caktı!
Haniya
maliye bal
ederek öl
koltukta,
de yaptıkl
retimiz ka
gülümsem
— Hele
ceksiniz b
mükemme
fah, bolluk
da hesapsı
nemiz altı
7 Eylûl
hiç birimiz
raber - o
beş ay, do
çektik... H
Netice:
cenin kork
mülmek
kudretimiz
kolu bağlı
sermayeler
lâtı tehlike
Gel de
kadar titre
Yarabbi
Eylûl kara
nayasada y
Eylûl kara
rarlarına
geçen kork
müzce boy
yız? (7 Ey
ilâhı nevin
bağlıyız?
Yedisind
pimiz 7 Ey
yanıyoruz
gün en aşa
ne rahmet
Bereket
- son haberl
luk,, unun
tehassıslara
hissetti. K
lah!

TRAMVAY

İçinde lodos eser
Sahanlığında poyraz
Zatürrie hazırdır
Kuranderinde her yaz

Yokuşlarda yavaşlar
Her durakta bir başlar
"Baylar öne" diyerek
Biletçi nutka başlar.

B. Önsel

ZAMANE ADAMI

— Sizin siyasi kanaatiniz nedir?.

— Vallahi, azizim, bu konuştuğum adama göre değişir!

GERÇEK

İKİ Ç

Amerikada
Hâkim —
gerek mahkem
at getirdi. Se
diyeceğin va
Yanki — N
kat tutacağım
Hâkim —
akip) Gereği
Bir hafta mü
İnsan cen
Önce — A
yapmıştır, - P
müddet teşhi
müştür. Hâki
Hâkim —
ettik, bir diye

Ahşap okullardan elektrik kesilecek. "Gazeteler,,

Kadın — Para vermedik elektriği kestiler. Komşulara rezil olacağım.

Erkek — Aldırma, bizim evi de ahşap okul zannederler!

Şekerden sonra tuz, çay ve kibrit de piyasadan çekildi. "Gazeteler,,

— Deniz suyu ile tuzun çaresini bulduk ama, çayla kibriti ne yapacağız?!

Konyada bembeyaz buğday ekmeği yiyorlar. "Gazeteler,,

— Güle güle, seyahata mı çıkıyorsun?

— Evet Konyaya has ekmek yemeğe gidiyorum!

A
da
—
rada
—
bura
sun

7 Eylûl!

dam neden
nı kapatır-

lesi mi bo-
rası mı tü-
kaza geldi,
mi düştü,
r, hepsine

Rakı bu:

i kararları
klığın, bo-
liğin sebe-

runuz; ce-
rarları!
esine soru-
ylûl karar-

Yine 7 Ey-

yarıdan
kaybettiği
7 Eylûl!

rakamı ile
, soğuduk.
ylûl„ ayı
i ve öteki-
utturdu!

bir gazete-
şu hükme
diyatımız,
in karan-
edir.„
arları ola-

n son on
on liralık

Eylûl ka-

n gereken
le kalmış.
Eylûl ka-

ları ihra-
âtı muva-

KİRPİNİN dedikleri

zeneye sokacak, şöyle edecek, böyle yapacak, tedricen tesirlerini göstererek milli servetimizi arttıracaktı!

Haniya sabık başbakan, merhum maliye bakanı ve onlarla dil birliği ederek öbür bakanlar kürsüde, koltukta, gazeteci önünde, her yerde yaptıklariyle övünmüşler, hayretimiz karşısında idraksizliğimize gülümsemişler, demişlerdi ki:

— Hele birkaç ay geçsin, göreceksiniz bu 7 Eylûl kararları ne mükemmel neticeler verecek! refah, bolluk içinde yüzeceğiz! Yurda hesapsız döviz girecek ve hazinemiz altınla dolacak!

7 Eylûl kararlarını - mahiyetine hiç birimiz akıl erdirememekle beraber - o sözlere kanarak bir ay, beş ay, dokuz ay, bir sene sineye çektik... Hâlâ çekmekteyiz.

Netice: "Seheri belirsiz bir gecenin korkunç karanlıklarına gömülmek üzereyiz„ satın almak kudretimiz tükendi; tüccarın eli kolu bağlı kaldı; mala yatırılan sermayeler dondu; devlet tahsilâtı tehlikeye girdi.

Gel de ürkme, tepeden tırnağa kadar titreme!

Yarabbi! Bizim göbeğimiz şu 7 Eylûl karariariyle mi kesildi? Anayasada yer alan bir madde de 7 Eylûl kararları mıdır? 7 Eylûl kararlarına eski efsanelerde bahsi geçen korkunç ilâhlar gibi ömrümüzce boyun eğmek zorunda mıyız? (7 Eylûl) diye tıpkı "Moluk„ ilâhı nevinden gaddar bir puta mı bağlıyız?

Yedisinden yetmişine kadar hepimiz 7 Eylûl kararlarından dert yanıyoruz ve bu kararların her gün en aşağı yedi defa yedi ceddine rahmet okumuyoruz!

Bereket Hasan Saka hükümeti - son haberlere göre - 7 Eylûl "Moluk„ unun azı dişlerini ecnebi mütehassıslara söktürmek lüzumunu hissetti. Kökünü de kazıtır inşallah!

KİRPİ

GERÇEK NÜKTELER:

İKİ ÖLÜM CEZASI

Amerikada:

Hâkim — Yanki, Coniyi öldürdüğüne gerek mahkeme, gerek Jüri hey'eti kanaat getirdi. Seni ölüme mahkûm ettik bir diyeceğin var mı?

Yanki — Müdafaamı yapmak için avukat tutacağım, gün isterim.

Hâkim — (Kısa bir düşünceyi mütaakip) Gereği düşünüldü, avukat tutunuz. Bir hafta mühlet veriyoruz.

İnsan cenneti Rusyada:

Önce — Adalet sessiz sedasız işini yapmıştır, - Petkof - idam edilmiş ve bir müddet teşhir edildikten sonra gömülmüştür. Hâkim mezarın başına geçer.

Hâkim — Petkof seni ölüme mahkûm ettik, bir diyeceğin var mı?

Y

az

ar

B. Önsel

nedir?.

onuştuğum

a bembeyaz buğday
yorlar. "Gazeteler„
e güle, seyahata mı
?
Konyaya has ek-
ğe gidiyorum!

Adliye sarayı Balıkpazarında yapılacak. "Gazeteler„

— Acaba neden adliyeyi burada yapmak istediler?

— Muhtekirlerin ekserisi buralarda oturur. Kolaylık olsun diye!

Bir dokun...

İplik hikâyesi

(AYDEDE) nin aziz okuyucuları, bugün size bir iplik hikâyesi anlatacağım. Fakat hikâyeme başlamadan evvel, müsaadenizle, sizin de bildiğiniz bir şeyi şuracıkta hatırlatıvereyim:

Malûm olduğu üzere, bizim hükûmet ricali, müstahsil sınıftan bahsederken göğüslerini gere gere, böbürlene böbürlene şu nakaratı tekrarlarlar:

"— Müstahsil halkımızın giyim eşyasını ucuz ve kolayca temin edebilmeleri için, Ofis vasıtasiyle satın aldığımız buğdaylara mukabil köylüye, Sümerbank mensucatı bez ve basmalar veriyoruz."

Şimdi bunu buracıkta bırakalım da gelelim hikâyemize:

Hatırlarsınız ya, harpten sonra yollar açılınca bizim de gözlerimiz kapanıp ellerimiz açıldı; hesapsız para saçmaktan zevk alan bir mirasyedi hovardalığiyle çeşit çeşit mübayaa ve tetkik heyetleri teşkil ettik, elimizdeki dövizleri o heyetlerin koyunlarına doldurup dünyanın dört bucağına saldırdık. Oralardaki fabrikalar, mağazalar tıklım tıklım dolu depolarını açmışlar, dört gözle bizi bekliyorlar; "aman koşunuz, elinizde para varken fırsatı kaçırmayınız, başka müşterilerimiz duymadan şu sudan ucuz mallarımızı alınız" diyorlarmış gibi bizde bir telâş bir telâş!

Yine hatırlarsınız ya, bu heyetlerimizden biri de, iplik ve emsali nesneler satın almak üzere Çinleri, Mâçinleri aşarak tââ Japon diyarına kadar sefer etmişti. Hem öyle bir sefer ki, heyet azası, efradı aileleriyle birlikte, ala ala heylerle yola revan olmuşlardı.

Gittiler, gezdiler, tozdular ve aldılar. Milyonlarca liralık mübayaalar yapıldı, komisyonlar alındı, simsar payları verildi; harcırahlar, yevmiyeler tıkır tıkır işledi ve... günün birinde yine Çinleri Mâçinleri aşarak kervanlar memleketimize vâsıl oldu. Bizde de bir sevinç, bir sevinç!...

Ondan sonra efendime söyliyeyim, iplikler tahdide tâbi tutularak tevzi büroları vasıtasiyle satışa çıkarıldı. İlk zamanlarda bir miktar satılır gibi oldu. Bu arada bizim fabrikalar da faaliyetten geri durmadılar, yün ipliği imâl ettiler.

Fakaaaat... Bir gün geldi ki piyasada bu ipliklere kimse rağbet etmez oldu. Çünkü ticaretle iştigal eden kimseler de dışarıdan iplik getirttiler, piyasaya döktüler. Onlar mübayaayı tüccar zihniyetiyle yaptıkları için, nakliye ücreti, gümrük resmi; toptancı, perakendeci ve bilmem neci kârı gibi bir sürü masrafların da ilâvesine rağmen ipliği ucuza mal ettiler ve Sümerbankın ipliklerinden daha ucuz fiyatla satışa çıkardılar.

Bu vaziyet karşısında hükûmet başka bir tedbire başvurmak zorunad kaldı. Sümerbankın elindeki iplikler bizim fabrikalarda dokundu ve tabiatiyle maliyet bir kaç misli daha arttı.

İşte, köylünün elinden ucuzca alınıp yüksek fiatla dışarıya satılan buğdaylara mukabil köylüye verilen ve ricalin göğüslerini kabartan dokumalar, pahalıya mal olduğu için piyasada satılamayıp depolarda kalan o metalardır.

Bu kadardır ol hikâyet!

Cemal REFİK

(Deli) kelimesi

— 1 —

Deli kelimesinin yer aldığı meşhur sözlerden ve tâbirlerden bazısı:

★ Deli alacası.
★ Deli deli tepeli, eski hamam küpeli.
★ Deliye taş atmak.
★ Deli kızın çeyizi gibi.
★ Deli pazarı.
★ Deli saçması.
★ Deli, deli gülmek.
★ Deliliğe vurmak.
★ Deli, balkabağından olmaz a?
★ Deli olmak işten bile değil.
★ Ne oldum delisi.
★ Deli gönül.
★ Sevinç delisi.
★ Aş deliye kaldı.
★ Hap deli, hup deli, beşikteki başını sallar.
★ Deli bal.
★ Delinin eline değnek vermek
★ Deliye taş atma!
★ Deli pösteki sayar gibi
★ Deli ile gitme yola, başına getirir belâ.
★ Delilik gider, yeli gitmez.
★ Delinin uyuklaması da deli, sayıklaması da.
★ Deliye geçit yoklatırlar.
★ Deli deliyi görünce çomağını saklar.
★ Deli sarhoştan yılar.
★ Deli evde olmadıkça doyulmaz.
★ Delinin değirmenini yel döndürür.
★ Deli ayvaz Kürdistana gider gibi.

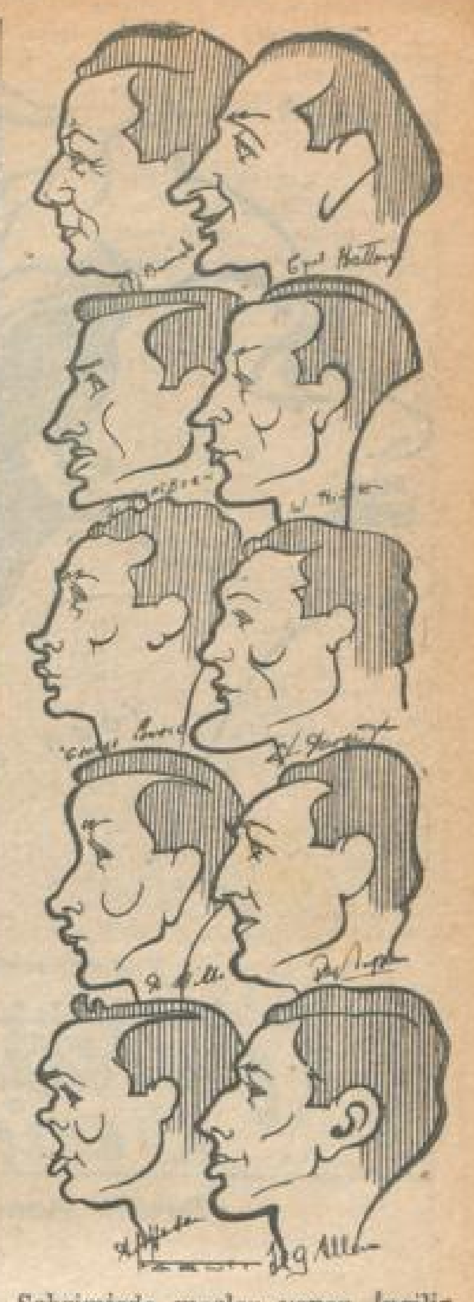

Şehrimizde maçlar yapan İngiliz futbol takımından portreler

Bir asır sonra

GEÇMİŞTE BUGÜN

Bundan 25 sene evvel İtalyada (Ansaldo gemi inşaat tezgâhlarına ısmarlanan vapurlar geçen sene denize indirilmiş ve bunları tesellüm etmek üzere giden heyet, artık dünya yüzünde kömürle işleyen vapur kalmadığını hükûmete bildirmişti. Bu cihetin tetkiki için yeni bir heyet daha yola çıkmıştı.

★

Bundan 38 sene evvel, Avrupadan celbedilmiş bulunan iktısat ve ticaret mütehassısları Receb Peker hükûmeti tarafından alınmış olan 7 Eylûl kararlarını ıslah için tetkike başlamışlarsa da, işin içinden bir türlü çıkamamışlar, mütehassıslardan biri çıldırmış, ihtilâfa düşen diğer ikisi de birbirini vurmuştu.

★

Bundan kırk sene evvel İngiliz Veliahdi Prenses Elizabet'e düğün hediyesi olarak takdimi kararlaştırılan sofra takımı nihayet ikmal edilmiş ve Prensesin torunu Margeret'e doğum hediyesi olarak tam gününde bir heyet eliyle yollanabilmişti.

Dilenciler serisi:

Alelâde yerli dilenci	:	Allah rızası için beş kuruş ver.
Çingene dilenci	:	Beş kuruş ver, Allah sana dünya güzeli bir sevgili nasip etsin Beycâzım.
Anadoludan yeni gelen dilenci	:	Gözü görmez bu garibin. Beş kuruş....
Hırpani bir çocuk	:	Ne olur be ağabey, ayağını öpeyim, bir (Son Saniye) a!

EMNİYET SANDIĞI

19 Haziran 1948'de

25.000 LİRA İKRAMİYE KEŞİDESİ YAPILIYOR

Mayıs sonuna kadar

Vadesiz asgari 50 lira tevdi edenler bu keşideden istifade edecektir.

Hem sağlam bir yere para yatırmak, hem bu zengin keşideden istifade etmek fırsatını kaçırmayınız.

Yıldızlar serisi No: 7

Nikâh Dairelerinde

Sevim Hanımın Nikâhı

V

Stadyomdan çıkıp otomobile doğru giderlerken bir kadın telâşla yaklaşıyor, iki eliyle Macid Beyin yakalarına yapışıyor. Sevim hayretle haykırıyor:

— Aaa, Güzin Hanım gelmiş.

Evet, Macid Beyin yakasına yapışan, teyzezadesi kumral saçlı Güzin Hanım. Fakat Macid Bey onun Ankaraya gittiğini, oradaki nişanlısiyle evleneceğini söylemişti. Şimdi burada ne geziyor? Hiddetle Macidin yakasına niçin yapışıyor?

Sevim Hanım şaşkın, (H...) Bey herşeyden bihaber, (N...) Hanım futbol seyrederken hatırladığı Kerbelâ faciasının tesiriyle kendinden geçmiş, Macid Beyin beti benzi sapsarı...

Hiddetinden kıpkırmızı kesilen Güzin Hanım tepinerek Macidin yakalarını çekiyor, bağırıyor:

— Utanmaz, alçak! Beni iğfal ettin, elimdeki üç beş kuruş sayesine kılığını kıyafetini düzeltip salonlara girdin, paralarımı yedikten sonra da, "sen Ankaradaki vazifenin başına git. Benim işim birkaç güne kadar bitecek. Tayin emrimi alır almaz Ankaraya geleceğim, derhal evleneceğiz" diyerek başından savdın, şimdi burada tekrar rezalete başladın öyle mi? Şu sırfıntı karı ile düşüp kalktığını haber alır almaz derhal İstanbula geldim ve işte ikinizi de yakaladım."

Sevim Hanıma dönüyor, yüzüne birkaç tükürük attıktan sonra Macidin kolundan çekiyor:

— Haydi bakalım, karakola gideceğiz. Davacıyım senden.

Onlar birbirlerini sürükleyerek uzaklaşırken Sevim Hanım da hıçkırarak otomobile giriyor, annesinin dizine kapanıyor...

* * *

Yağmurlar yağdı, yarıklar kapandı! Lüküs hayatta olağan şeylerdir bunlar! Sevim Hanım ilk defa biraz üzüldü amma iki gün sonra hepsini unuttu. Ne olacak efendim! Şevket Beyden sonra Macid Beyi nasıl buldu ise Macid Beyden sonra da birini bulur elbet...

Bu hâdiseler (N...) Hanımla (H...) Beyin akıllarını başlarına getiriyor, kızlarından gizli başbaşa verip konuşuyorlar:

— Efendi! Bizim tuttuğumuz yol, iyi bir yola benzemiyor. Kızı kendi keyfine bırakırsan ya davulcuya varır, ya zurnacıya.

— Doğru söylüyorsun Hanımcığım! Onu ben de biliyorum amma hani, zengin adamız, lüküs hayat yaşıyoruz, kızımız da lüküs evlensin diyordum.

— Yoook, efendi! Lüküsle, öküzle olmıyacak bu iş. Kızın kulağını bükelim, nasihat verelim; aslı faslı belirsiz, zibidi oğlanlardan gözünü gönlünü kurtarsın da şöyle aklı başında, ağır uslu, görmüş, oturmuş bir adamla başgöz edelim, derli toplu bir ev hanımı olsun da bize dua etsin.

— Ağzını seveyim, hanımcığım. İt olalı bir av yakaladın.

— O nasıl lâkırdı, ayol?.

— Kızma, canım. Hani, eskiden ben söylerdim de sen gülerdin ya!.

— Eski başka, şimdi başka, efendi. Evvel Allahın izniyle bugüne bugün salonlarda yaşıyoruz. Öyle lâflar konuşulmaz artık. Ya misafirlerin yanında da söylersen?.

— Merak etme canım. Bir defacık dilimden kaydı. Bir daha söylemem. Sen şimdi iti, köpeği bırak da işimize bakalım. Sevim için senin dediğin gibi bir kocayı nereden bulacağız?.

— Düşünelim, ayol. Hık deyince olmaz ya bu işler. Ve lâkin çok uzatmağa da gelmez hâ. Kızın gönlü yine zibidi bir oğlana meylederse çevirmek zor olur. Demiri tavında döğmek gerek.

Ellerini şakaklarına dayayıp düşünceye dalıyorlar. Uzun bir sükûttan sonra (H...) Bey elini alnına vurarak yerinden fırlıyor:

— Buldum, hanımcığım, buuuldum.

Düşünürken şekerlemeye dalan (N...) Hanım ürpererek sıçrıyor:

— Ne bağırıyorsun, ayol? Şuracıkta içim geçmiş, kulağımın dibinde sahur topu gibi gürleyince aklım başımdan gideyazdı.

(H...) Bey haykıra haykıra odanın içinde dolaşıyor:

— Buldum diyorum sana, hanım, buldum. Vallahi de buldum, billâhi de buldum.

— Fesübhânallah! Zihnini oynatıyorsan haber ver, efendi. Neyi buldun? Cüzdanını mı kaybetmiştin yoksa?

— Abdülkadir Efendiyi buldum, Hanım. Sen istiyordun ya,

BİR BIÇAK HİKÂYESİ

"L'Illustre" den

— Ay, vallahi kaçırıyor adamcağız. Abdülkadir Efendi de nenin nesi, ayol? Ben neden isteyormuşum? Yoksa benim aleyhimde sana geçenler mi var? Söyle bakalım, kim yemiş o nâneleri?.

— Abdülkadiri ben bilirim, hanımcığım.

— Vallahi şimdi orta yerimden çat diye çatlıyacağım. Bu yaştan sonra bir de kuru iftiralara mı uğrayorum? Nimet gözüme dursun ki ne Abdülkadiri tanırım...

— Sen tanımazsın amma ben tanırım, hanımcığım. Eski arkadaşımdır. Çok iyi adamdır. Bizim Sevim için biçilmiş kaftan.

— Ne dedin? Sevim için mi?. Hay Allah müstâkını versin senin. Demindenberi yüreklerimi oynattın da ağzıma getirdin. Sayıklarken rüyaya dalınca Sevimin işini unutmuşum. Eee, söyle bakalım, nasıl şeymiş şu Abdülkadir Efendi.

— Çok iyi adamdır. Eskiden Abdülkadir Efendi idi amma, sonradan zengin oldu, benim gibi o da beyler arasına karıştı. Beş sene evvel karısı ölmüştü, bir daha evlenmedi. Zengin mi zengin. Çoluğu çocuğu da yok.

— Herif kısır, desene. Dünyada vermem Sevimi.

— Yok yahu. Abdülkadir Efendi kısır değil, rahmetlik karısı kısırdı.

— El âlemin karısının kısır olduğunu nereden biliyorsun, ayol? Dur bakalım hele, bugün senin dilinin altından baklalar çıkaracağım galiba.

Ce. Re.

(Sonu [illegible] sayımızda)

BULDUKLARIM

Ekmek ve hürriyet

Eski zamanlardanberi ekmeğin tartısı, nev'i, şekli ve bunlara riayet etmiyenlerin idama kadar varan cezası hakkında çıkarılan kanunlar toplanılsa Beyazıt kütüphanesinin kubbe boyu dolacağına şüphe yoktur. Tarihte ekmek meselesi belli başlı ve çok önemli bir mevki tutar: o kadar ki, develetlerin ve milletlerin mukadderatı üzerinde bile rol oynadığı görülür. Büyük bir müverrih tarafından henüz (ekmek ve dünya) ünvanlı mufassal bir eser yazılmaması hayrete şayandır. Fransızcada "hürriyet ve sıcak ekmek!" suretinde tercüme edeceğim bir "Liberté et pain cuit" sözü vardır ki, bununla dünya nimetleri ve saadetleri iki kelimede çok güzel hulâsa olunmuştur. Her ikisinden de mahrum kalan Avrupa, bilhassa Fransa, onun mânasını harp sırası kimbilir ne kadar derinden anladı ve hâtırasını yana yakıla andı!

(T)

Bizde de "Ekmeğini yedim" sözü, ebedi minnettarlığı ve tek başına bir "ekmek" kelimesi nimet ve yemeğin envaını ifade eder.

Kanuni Süleyman "Olmıya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi" demiş; âlâ! Fakat bugün bakımından mısraı değiştirerek şöyle söyliyebiliriz:

Olmıya Devlet Cihanda Bir Dilim Ekmek Gibi!

[illegible]

Ayyaş hali

— Elinize ne oldu? Sarmışsınız!

— Hiç... Geçen gece eve dönerken yolda herifin biri elime bastı da

KİTAPLARDAN İLHAMLAR

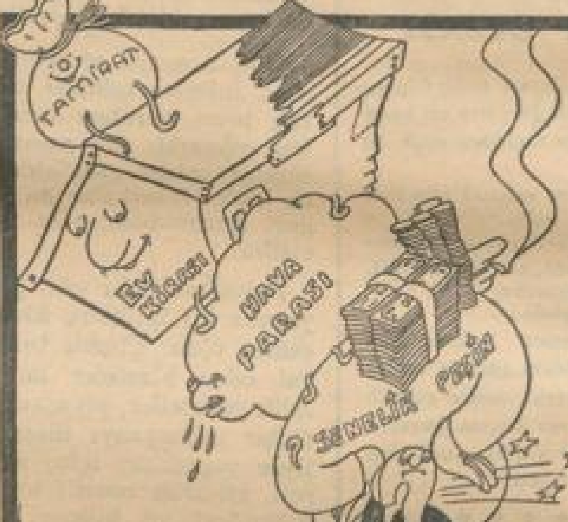

İstanbul Efendisi

AKLIMDA KALANLAR

Eski şakalar

Nev heves zenpare Osman ve Celâleddin Bey

Çakılar Kalpakçılarbaşında baştan şimdicik

Sıçratıp fıskiyesin dedi zeban-ı-lâym ile
— ardına düşen rüsvay ... olsa gerek.

Kıt'ası Ali Rıza Mümtaz Paşanındır. Sebebi? Akrabamızdan Osman ve Celâleddin Beyleri, Ali Rıza Paşa bizzat Kalpakçılarbaşındaki piyasa günlerinin birinde görmüştür. Ellerindeki fıskiyeli bastonlarla yanlarından geçtikleri arabalardaki hanımları (aroze) ederlerken... O zaman âdetlerinden; eğlence âdetlerinden biri de böylesi imiş!! Bu hünerli bastonlardan birer tane edinen âvareler (!) hanımları ıslatır dururlarmış! Bu vâdide oyun oynayanlardan biri de yine akrabamızdan Nizameddin Bey imiş! Ancak, ifratı iltizam ettiği için bir saray arabasını takip eden süvari harem ağasından mükellef bir Çerkes kamçısı yemiş.

Bu bahis tekerrür ettikçe:

"— Ben fellahı alaşağı edip canına, okuyacaktım amma, insaf ettim."

Der hem de kızardı. Allah rahmet eylesin Nizameddin Bey amcamıza... Merakıydı; nevcivanlara dayanamazdı.

★

Yanmasın mı yüreği ateşi gamla cızbız
Kara bahtı gibi aldı kara oğlan kara kız

Beyti de amcamındır ve yine akrabamızdan bir Beyin kara, kuru ve fazla esmer bir kadınla evlenmesi üzerine söylenmiştir.

"Bilmem ki yazılarımda bahsi geçti mi? Şu dakikada pek hatırlıyamıyorum! Fakat tekrar da olsa güzel olduğu için şuracıkta işaretten vazgeçemiyorum. Amcamın güzel bir şakası daha vardır." Ahmed Muhtar Paşaya Müşirlik verildiği zaman, o tarihlerde intişarda bulunan Basiret gazetesi, karilere bu haberi vermiş ve Katırcıoğlu Ahmed Muhtar Paşayı tebrik ederiz, filân demiş. (Ahmed Muhtar Paşa Bursalıdır ve Katırcıoğullarındandır).

Gazeteye kapalı mektuplar gelmiş, dedikodular yapılmış, başka gazetelerle de Basiretçi Ali Efendiye ve gazetesine sert sözler söylenmiş. Ali Efendi nasıl cevap vereceğini düşünürken, Babıâli Mühimme Müdürü bulunan amcam gazetelerde müstear adla yazı yazanlardan olduğu için, gazete namına şu cevabı yazmış ve hemen dercolunmuş!!

(... Ahmed Muhtar Paşa Hazretlerinden bahsederken Katırcıoğlu dememizin sebebi müşarünileyhin ol isimle meşhur aileden olduğunu herkes gibi bizim de bildiğimizden dolayıdır ve asla ve hâşâ bir kasdimiz yoktur. Bu hakikati böylece tasrih eder; zade-i müşarünileyhe arzı mazeret ederiz.)

Eskiler böyle şakaları sever ve dayanırlardı.

Semih Mümtaz S.

"İktibas hakkı mahfuzdur"

BİR NOT:

Geçen sayımızın ilk sahifesinde çıkan ayılı karikatür, ressamımız Togo tarafından yapılmış, fakat imzasının konulması kendisi tarafından unutulmuştur.

Bir kısım milletvekilleri yeni seçim kanunu tasarısına itiraz etti.
(Gazeteler)

— Bayım acaba yeni kanunu neden beğenmiyorsunuz?.
— Bu kanunla bir daha seçilemiyeceğimi biliyorum da ondan!

"Nân-ı âziz,,

İhtiyar zat, torunlarını etrafına toplamış, tatlı tatlı anlatıyordu:

— Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde «Nân-ı aziz» dedikleri bir güzel nesne vardı. Hâlis muhlis buğday unundan yapılır. Fırında piştikçe kabarır, durduğu yerde etrafa miskü amber kokuları dağılırdı.

Hem okka idi, hem de okkalı... Yâni ya şöyle duruşunda bile efendice bir azamet, kokusunda halâvetli bir nefaset vardı. Saman sarısı kabuğunun rengi, lâpiska saçlı güzel bir kadın başından daha çekici.. Kesilince iç tarafı, Sakız süngerinden daha beyaz ve deliklikliydi.

Neleri yoktu: Okkalığı, francalası, çavdarlısı, bastonu, tavası, yumruk kadar küçüğü, tayını... Hepsi birbirinden leziz, hepsi birbirinden nefisti.

«Nân-ı aziz» denildiğinden olacak ki, azizlere yapılan ihtiramla daima baş sedirde yer alır, her kes tarafından saygıyla anılır, yere düşünce alınır.. Öpülür başa konurdu.

Yıllarca hep el üstünde nesilden nesle mukaddes bir emanet gibi devredilip gelen bu mübarek nesne, ilk darbeyi Birinci Cihan Harbinde yedi.

Ordular gibi o da buğday bollasınca galip geldi, ekmek oldu. Buğday az geldi, öteberi katıştı. Ekmeğe benzer oldu. Fakat, harp bitince o da harp malûlü olarak ayakta kaldı.

Eh, şöyle böyle canlandı. Belini doğrulttu. Kokusunu tekrar bulur gibi iken çapı küçülünce, azametinden kaybederek mütevazi bir vatandaşa döndü.

Sözün burasında torunlardan biri, elindeki renksiz, arpa mahlûtu bir dilimi gösterdi:

— Dedeciğim, dedi, demindenberi ballandıra, ballandıra övdüğün ekmek bu mu?.

— Yooo.. Evlâdım. Ben tarihî «nân-ı aziz» den bahsediyorum. Seninki muasır ekmek! ...

HADDİNDEN FAZLA NÂZİK KARI KOCA

Erkek — Nazan, yavrucuğum, zahmet olacak, affedersin, lütfen radyoyu açar mısın?.

Kadın — A estağfurullah canım (Radyoyu açar)

Radyo — Alo.. Alo... Sayın dinleyiciler, dünyanın manzarası karanlık görünüyor.

Erkek — Dinini imanını seversen, ölümü gör, kapamazsan!.

Yabancı atalar sözü

ÇİN:

★ **Yelpaze sallamakla sis dağılmaz.**

★ **Denizi hiç görmemiş bir kurbağa için dar kuyu en geniş su hazinesidir.**

★ **Gönül alıcı bir söz, bütün kış mevsimini ısıtmağa yeter.**

★ **Atmacanın arkasından koşan bir serçe sanır ki atmaca kendisinden korkup kaçıyor.**

★ **Kedi miyavlamasına kulak asılmaz.**

★ **Zafer insana büyük birşey öğretmez, fakat muvaffakiyetsizlik çok şey öğretir!**

AĞABABA ANLATIYOR

"Nûşirevan,, ın "Zih,, leri

(Nûşirevan) pek beğendiği bir şeye:

— Zih!

Dermiş. "Yaşa! aferin!" yerinde kullanılır bir tabirdir' (Nûşirevan) kime "zih" derse derhal kesedarı on bin kuruş ihsan verirmiş. Bir gün kırlarda geziniyormuş, bakmış ki yaşlı bir köylü, fidan dikmekle meşgul... Padişah:

— Baba, demiş, sen pir-i fanisin, bu fidanların meyvesini yiyeceğine eminmisin?

Köylü: — "Geçmişlerimizin bıraktıklarından biz istifade ettik, bizim bıraktıklarımızdan da gelecekler müstefit olsunlar!"

Cevabını verince Padişah beğenip "zih!" demiş; hemen kesedar on bin kuruş ihsanı saymış. Köylü sevinmiş ve demiş ki:

— Gördünüz mü Şahım, fidanlarım derhal mahsul verdi!

Padişah bu cevabı da beğenip yine "zih!" demiş. Bir on bin kuruş daha vermişler. Köylünün zekâsı bununla da kalmamış:

— Şahım, demiş, her ağaç senede bir defa yemiş verirken ayağınız uğurile benim fidanlarım iki kere mahsul verdi!

Padişah bu cevabı da beğenip "zih!" demiş. Haznedar tekrar on bin kuruş saymış ve (Nûşirevan)a dönüp demiş ki:

— Haydi, velinimet, buradan gidelim. Bu çiftçi, zekâsiyle hazinenizi iflâsa uğratacak!

GAFLET

— Vay, sizi hangi rüzgâr attı? Böyle nereden çıktınız?.

"Marius" den

Yazısız karikatür

"Lilliput" dan

AYDEDE

CUMARTESİ, ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

Okuyucularımızın dikkatine

Gazetemiz nüshalarını koleksiyon yapmak üzere muhafaza etmeniz kendi menfaatiniz icabındandır

Eski (AYDEDE) koleksiyonları şimdi güç elde edilir birer meta'dır

AYDEDE

Sütunlarında yer bulan

İlânlar

En aşağı 3 gün okunur ve ellerde döner dolaşır.

Hemen paket yapılmaz.

Yaşasın hesap

C. H. P. nin İstanbul İl Kongresinde delegelerden biri, pamuklu tevziatındaki aksaklıklardan, verilen bir buçuk metre pamuklunun azlığından şikâyet etti.

Kongrede hazır bulunan Ekonomi Bakanı şu cevapla delegeyi susturdu:

«— Bu mesele hep yokluğa irca olunabilir. Devletin tevzie tâbi tuttuğu dokuma miktarı 120 milyon metredir. Bundan devlet ihtiyaçları çıkarıldığı takdirde nüfus başına 6 metre düşer. Dört devrede tevzi edildiğine göre de birer buçuk metre isabet eder.»

Eh, riyazî kat'iyyete dayanan şu esbabı mucibe karşısında akan sular durur! Hükûmetin tevzie tâbi tuttuğu dokuma miktarının milyonu atılsa da 120 metreye indirilse, devlet ihtiyaçları da çıkarıldıktan sonra nüfus başına isabet eden miktar sıfıra iner. Bay Bakan da sözlerinin başında: «Bu mesele hep yokluğa irca olunabilir» dedi ya!

Avrupa, yarısı yutulduktan sonra uyanıyor (Travaso) dan

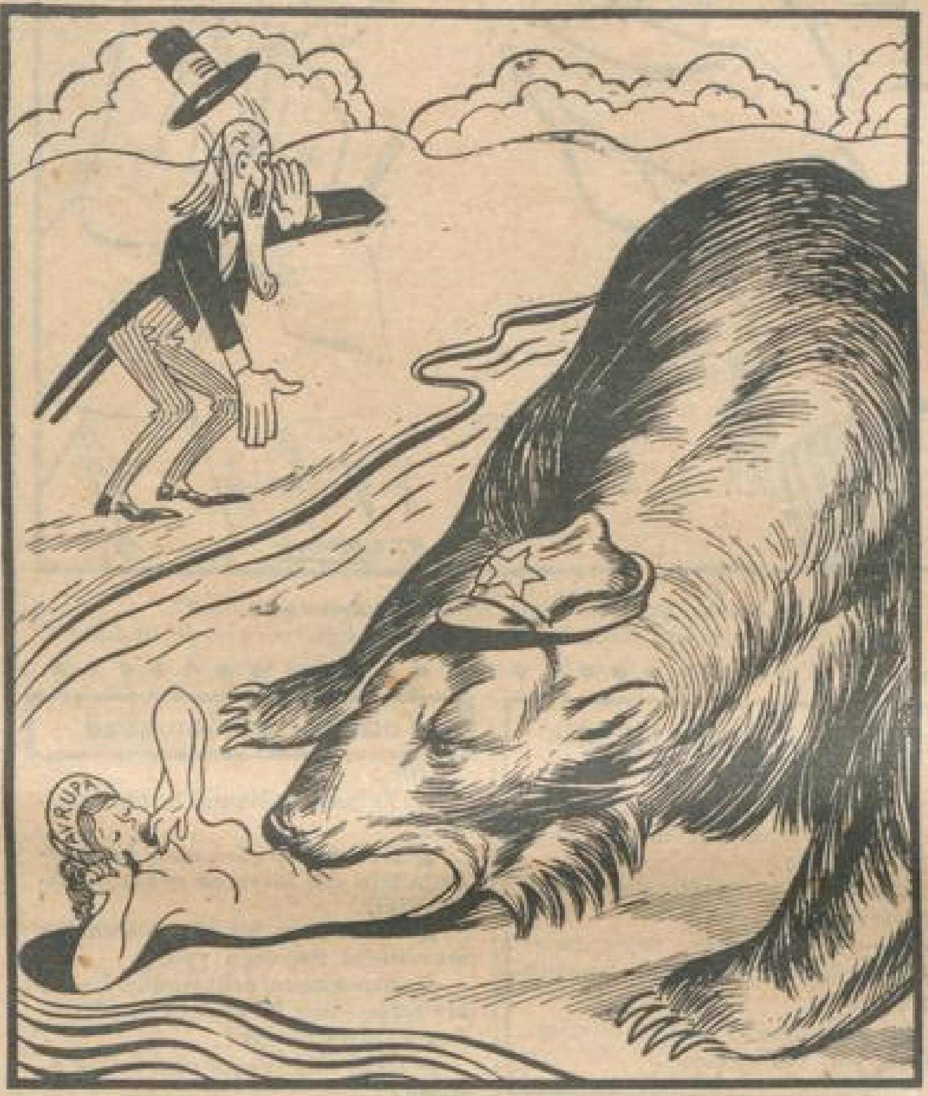

— *Ah, ne kadar çok uyumuşum!*

Alış, veriş

Bir Amerikalı gazeteci, bir Polonyalıya sordu:

— Rusya ile ticarî münasebetleriniz nasıl?

— Çok iyi: Biz onlara dokuma veriyoruz, onlar bizden kömür alıyor!

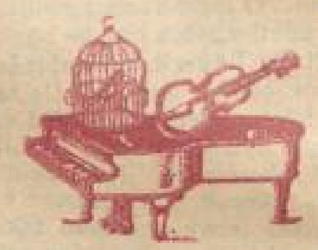

İbah, Blütner, Görsünkaiman, Nagel, Klingman marka piyanolar hakiki "Demelyo" mandolinleriyle viyolonsel ve kemanlarını Osmanbeyde Benzin deposu karşısında 243-5. Fahrettin (Suna) piyano ve kanarya sergisinde bulabilirsiniz. Telefon: 82417

Bir ev sahibi olmak her yurddaş için bir gayedir

—o—

TÜRKİYE İŞ BANKASI

—o—

Bu arzunuza ulaşmanız için size imkân sağlamıştır.

Bundan faydalanınız!

Türkiye İş Bankasında tasarruf hesabınız yoksa derhal bir hesap açtırınız.

—o—

Yılda dört defa ikramiye çekilişi.

Her çekilişte: 1 EV, 1 ARSA ve dolgun para ikramiyeleri...

TÜRK TİCARET BANKASI

(TESİS TARİHİ: 1914)

FAİZLERİ HER AY ÖDENEN

KUPONLU VADELİ MEVDUATA

Senede **15.000** *Lira İkramiye*

10 HAZİRAN ÇEKİLİŞİNDE

Bir	tane	3.000	Lira
»	»	1.000	»
Dört	»	500	»
15	»	100	»

31 MAYISA kadar hesap açtıranlar bu çekilişe iştirak eder.

BİR YIL VÂDELİLERE % 5 FAİZ

İKİ YIL VÂDELİLERE % 6 FAİZ

Ayrıca pul masrafı alınmaz.

GAZETEMİZE GELEN ESERLER

İSLAM ANSİKLOPEDİSİ

38 inci Cüz

DÖRDÜNCÜ CİLD TAMAMLANDI

Fiyatı 200 kuruştur.

Bütün kadınları alâkalandıran Türkiyenin en büyük ve en güzel

RENKLİ KADIN GAZETESİ

HANIMELİ

MAYIS BAHAR SAYISI

ÇIKTI

* * *

Bahar modaları: Elbise, şapka, saç, bahçe, bebek ve yemek

* * *

Biçki dersleri; yapma çiçek: Menekşe nasıl yapılır? Zayıflamanın 10 şartı, kadın güzelliğinde en çok aranan göğüs güzelliğine ait resimli izahat.

* * *

Baharın neşesi: Fıkra, karikatür, roman, hikâye, bilmece, sinema, pafta ilâvesiyle 50 kuruş

İstanbul TAN Matbaası

Yanlışlık neresinde?

— Büyük peder merhum . . . yıllarında bir memuriyetle Parise gitmiş. Sokaklar o tarihte bile havagazı lâmbalariyle aydınlatılıyormuş. Gözleri kamaşmış ve otele dönünce odasında yaktığı petrol lâmbasının ışığını pek sönük bulmuş.

— Merhum dedeniz bunu size anlatırken yanılmış olacak. Zira...

Yanlışlık neresinde?

Bulamazsanız gelecek nüshamızda cevabını okursunuz.

SEÇME MISRALAR

Kendi aybın bilmektir ancak hüner

* * *

Felekler nerdibanın olsa çıkma evci ikbale

* * *

Süleyman dahi olsan rüzgâra itimad etme

* * *

Dehrin safâ vü neş'esi değmez humarına.

* * *

Ben perişanlıkta gördüm rağbeti kâkül gibi.

* * *

Tuhaftır hâl-i bilmiyen söyler, bilen söyler.

* * *

Edânâya temellük, âriyet bir ömür için değmez.

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

Sahibi: F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden: Z. Çalıkoğlu

İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul

Dizildiği Yer: Murat KERMAN Mürettiphanesi

Basıldığı Yer: TAN Matbaası